

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Кафедра	Графіки	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Вибіркова
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	1

КОМПОЗИЦІЯ КНИГИ

Семестр 1 (осінь 2026)

1 вересня — 12 грудня

Викладач Чайка Лариса Едуардівна

E-mail lar0chaika@gmail.com

Заняття За розкладом

Консультації За узгодженням з викладачем

Адреса Україна, Харків, ХДАДМ, вул. Мистецтв, 8

Телефон 057 706-03-50 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у відбуваються згідно до розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою. В разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача lar0chaika@gmail.com

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни є володіння студентом знаннями щодо основ композиції, рисунка та живопису, мати елементарні знання з типографіки та шрифту.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Наочні візуальні матеріали з методичного фонду кафедри графіки.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для ескізів, олівець. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет, цифрова фотокамера тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: InDesign, Procreate, Photoshop, Illustrator та інші.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Композиція книги» є основною навчальною дисципліною, що визначає та окреслює фахову спрямованість підготовки художників книги у навчально-творчій майстерні книжкової графіки на кафедрі графіки Харківської державної академії дизайну і мистецтв. У процесі вивчення дисципліни студенти навчаються створювати власну візуальну історію, знайомляться зі специфікою побудови наратива та вираження його як ілюстративно, так і засобами верстки. Вивчають конструкцію книги та її основні елементи.

Мета дисципліни – формування загальних та фахових компетентностей:

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва під час практичної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.	(ІК)
Загальні компетентності:	(ЗК)
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ЗК–1
Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.	ЗК–2
Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).	ЗК–3
Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.	ЗК–6
Спеціальні компетентності:	(СК)
Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.	СК–1
Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	СК–2
Здатність володіти інноваційними методами та технологіями роботи у	СК–6

відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).	
Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.	СК–7

На підставі набутих компетентностей випускник має демонструвати **програмні результати навчання:**

ПРН 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПРН 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

ПРН 4. Представляти формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПРН 5. Критично осмислювати теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі образотворчого мистецтва.

ПРН 10. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПРН 12. Представляти результати діяльності у науковому та професійному середовищі в Україні та у міжнародному професійному середовищі.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна визначає фахову спрямованість підготовки студентів у навчально-творчій майстерні книги. У процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться з становленням і розвитком книжного мистецтва, вивчають специфіку сучасного оформлення книги та особливості додрукарської підготовки оригіналів, опановують образотворчі засоби композиції книги та книжкової ілюстрації, вивчають структурні елементи книги та принципи верстки, вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання реальних проектів

Дисципліна вивчається протягом двох семестрів 1-го курсу магістратури у обсязі 10 кредитів ECTS (300 годин), з них: лекції – 4 години, практичні заняття – 146 годин, самостійна робота – 150 години.

1 СЕМЕСТР / містять 2 теми та 2 практичних завдання –

Тема 1

ПОРТФОЛІО (призначення, види, особливості конструкцій)

1 завдання

Розробка та створення авторського портфоліо.

Тема 2

ОФОРМЛЕННЯ ПОДАРУНКОВОГО ВИДАННЯ НА ПРИКЛАДІ БІОГРАФІЇ МИТЦЯ

2 завдання

Створення подарункового видання на прикладі книги з біографією видатної творчої особистості на власний вибір студента у відповідному стилі. Обкладинка, форзац, титул, 5 розворотів, зміст. кількість ілюстрацій, заставок, кінцівок не обмежена. Формат вільний. Обмежень по формі видання немає .

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми завдань розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота студентів спрямована на завершення практичних завдань. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, виконання ескізів та оригіналів. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є екзаменаційні перегляди. Для отримання семестрової оцінки необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі модульних переглядів результатів виконання практичних завдань студентів.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	A+ 98–100	задовільно	64–74	D
			A 95–97		60–63	E
			A- 90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B		незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Композиція книги» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (під час композиційного пошуку рішення теми, виконанні ескізів та оригіналів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічені елементи плагіату, студент втрачає право отримати бали за виконане завдання.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Семестр 1

N тиж	Те ма	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1	1	лекція практичні	Вступна розмова. Портфоліо	1 4		
2	1	практичні	Уявлення про себе. Власне портфоліо. Для чого я вступив у магістратуру	5		
3	1	практичні	Побудова книги. Класицизм та модернізм	5		
4	1	практичні	Українські художники книги	5		
5	1	практичні	Буквіці, заставки, кінцівки	5		
6	1	практичні	Шрифтові пари	5		
7	1	практичні	Буквіці, заставки, кінцівки	5		
8	1	Перегляд за модулем1 практичні	Представлення ескізу власного проекту видання	3 2	Модульний перегляд 1	
9	1	практичні	Обговорення власних проектів	5		
10	1	лекція практичні	різновиди ілюстрацій: Полосна, напівполосна, 1/4 полоси, розворот, на полях	1 3		
11	1	практичні	Обговорення власного проекту обкладинок до серійного видання	5		

12	1	практичні	Титул та обкладинка. Обкладинка як реклама книги	5		
13	1	практичні	Робота над проектом	5		
14	1	практичні	Підготування оригіналів	5		
15	1	Перегляд за модулем2		3	Модульний перегляд 2	
		практичні	Оформлення експозиції	2		
Засідання кафедри		Обговорення методики викладання дисципліни			Екзам. перегляд	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Тема	Форма звітності	Бали
1	Модульний перегляд	0–40
2	Модульний перегляд	0–60
	Всього балів	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на

недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного та теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота для виконання усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна перездача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів дисципліни, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за мистецьку активність студента під час навчання: участь у всеукраїнських художніх виставках, конкурсах та олімпіадах. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Яців Р. Роберт Лісовський (1893-1982): Дух лінії / Роман Яців // Львів, Априорі, 2015. – 232 с.
2. Валуєнко Б.В. Архітектура книги / Борис Валуєнко // К. : Мистецтво, 1976 р. – 210 с.
3. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
4. Лагутенко О. Українська книжкова обкладинка першої третини ХХ століття / Ольга Лагутенко // К. Політехніка, 2005. – 120 с.
5. Мудрак М. Понад кордонами. Модерна українська книжкова графіка 1914—1945 / Мирослава Мудрак // К. Критика, 2008. – 170 с.
6. Art of the book // Gingko press, 2015. – 256 с.
7. Lommen M. The book of books. 500 years of graphic innovations / Mathieu Lommen // New York, Thames & Hudson, 2012. – 464 с.
8. Mogilnicki P. Nova polska ilustracja / Patryk Mogilnicki // Krakow, Karakter, 2017. – 320 с.
9. Fawcett-Tang R. Experimental Formats. 2 / Roger Fawcett-Tang // UK, RotoVision, 2005. – 160 с.
10. Salisbury M., Styles M. Children's Picturebooks. The art of visual storytelling / Martin Salisbury, Morgan Styles // UK, London, Laurence King Publishing, 2012. – 192 с.